

bói *đgt.* (HV. Bốc) 1- Đoán việc trước sau: *Bói ra ma, quét nhà ra rác (tng.)* 2- Cây ra trái lần đầu 3- Tìm khó khăn mà không thấy: *Bói chẳng ra, rờ chẳng thấy (tng.)*.

bói cá *dt.* Chim lông xanh biếc, mỏ dài, đậu ở gần mặt nước chờ thấy có cá thì bay xuống bắt: *Chim bói cá cũng gọi là chim thẳng chài hoặc chim kẻ chài.*

bói Kiều *đgt.* Dùng cuốn Truyện Kiều, lật một trang rồi đoán ra may rủi.

bói tuồng *đgt.* Đi xem hát tuồng, vào giữa chừng gặp hồi vui buồn mà đoán.

bòi *dt. đphg.* Tiếng tục, chỉ dương vật: *Đứa nào cười tớ ăn bòi (chuyện cười dân gian).*

bỏi *dt.* 1- Tên một loại trống nhỏ có cán cầm, dùng làm đồ chơi cho trẻ em: *Già còn chơi trống bỏi (tng.)*. 2- Cờ đánh ngoài trời: *Cờ bỏi.*

bom *dt.* 1- Trái táo: *P. pomme* 2- Vũ khí chứa chất nổ, dùng trong chiến tranh sát hại nhiều người một lúc: *P. bombe; bom A; bom bay; bom bi; bom H; bom hóa học; bom khinh khí; bom lân tinh; bom lửa; bom nguyên tử* *đgt. thgt.* Bom hơi hoặc nước. *P. pomper nghb.* Nịnh hót, đưa hơi, nói vô: *Bom riết nó sẽ nghe theo. Bom hót, bom ngọt, bom phỉnh.*

bòm bẻm *trgt.* Người già, bị móm, nhai chậm chạp: *Nhai trầu bòm bẻm.*

bõm *trgt.* Tiếng vật nhỏ rơi xuống nước: *Hòn bi rơi bõm xuống nước.*

bon *đgt.* Chạy nhanh, lăn nhanh: *Con ngòai con khóc nỉ non, mẹ cầm cái vợt con bon ra hè (cd.).*

bon bon *trgt.* Chạy mau, ngựa phi nhanh.

bon chen *đgt.* Tranh giành, kèn cựa: *Ai ai cũng có duyên phần, bon chen mặc kẻ, tảo tần thầy ai (cd.).*

bón *đgt.* 1- Bỏ thêm phân để nuôi cây: *Bón cây, bón phân, bón ruộng* 2- Mớm cơm hay xúc cơm cho trẻ nhỏ hoặc người già, bệnh, không tự cầm muỗng xúc đồ ăn cho mình *tt.* Không thông đại tiện: *Bị bón, chứng bón, táo bón.*

bón xới *đgt.* Bón phân và xới đất quanh gốc cây.

bòn *đgt.* 1-Thu góp từng tí một: *Bòn nơi khó bên, đãi nơi quần hồng (tng.)*. 2- Tham lam, thu góp từng chút của người: *Có mà còn bòn nhặt của người ta* 3- Đãi cát lấy vàng: *Bòn vàng.*

bòn bon *dt.* 1- Cây cho trái tròn nhỏ, từng chùm, cùi ngọt, trông giống quả dâu da 2- Viên kẹo tròn nhỏ.

bòn đãi *đgt.* Chắt lọc cẩn thận, đãi lọc, không bỏ lại chút nào: *Bòn tro đãi sạn (tng.)*.

bòn mót *đgt.* Thu nhặt từng chút, không bỏ sót: *Bòn mót cùng nghĩa với bòn nhặt, phải mót nhặt từng tí một.*

bòn rút *đgt.* Thù đoạn rút tiền của ra từ từ: *Bòn rút công quỹ.*

bồn xễn *tt.* Bùn xỉn, hà tiện.

bọn *dt.* Một số người họp lại, một lũ: *Bọn họ, bọn chúng, bọn nó, bọn cướp.*

bong *đgt.* Rời ra, tróc ra, hết dính: *Người xấu duyên lặn vào trong, bao nhiêu người đẹp duyên bong ra ngoài (cd.).*

bong bóng *dt.* 1- Vật làm bằng màng mỏng được làm phồng lên như hình cầu vì trong có chứa nước hoặc khí: *Trời mưa bong bóng bập bồng, Mẹ đi lầy chông con ở với ai (cd.)* 2- Bọc không khí trong thân cá, giữ cho cá nổi: *Bong bóng cá* 3- Món ăn làm bằng bong bóng cá hoặc da heo: *Cải làn xào bong bóng cá* 4- Bàng quang hay bọc chứa nước tiểu: *Bong bóng heo.*

bong gân *tt.* Dây chằng ở khớp xương bị tổn thương do bị trệch ra ngoài vị trí tự nhiên, gây đau đớn: *Bước hụt, mất cá chân bong gân, đi không được.*

bong vụn *dt.* Con vụn, con quay, đồ chơi của trẻ em: *Bong vụn còn gọi là bông vụn.*

bóng *dt.* 1- Phần tối đen vì bị che khuất ánh sáng, chỉ thấy hình dáng chung quanh: *Người xinh cái bóng cũng xinh, người giòn cái tình tình cũng giòn (cd.)* 2- Hình phản chiếu lại từ mặt gương hay mặt nước, không thật: *Thả môi bắt bóng* 3- Hình ảnh chiếu trên màn vải: *Chiếu bóng* 4- Hồn vía nhập vào người thường: *Đồng bóng, bóng nhập* 5- Nghĩa

bóng: Ý nghĩa xa xôi, không phải nghĩa chính 6- Dụng cụ chơi thể thao, thường là hình cầu hay bầu dục, làm bằng cao su hay da, bên trong rỗng, để bơm căng hơi cho dễ nảy: *Quả bóng tt.* 1- Láng, nhãn: *Mặt trời trán bóng* 2- tgl. Chỉ người đồng tính: *Bà bóng.*

bóng ác *dt. tgc.* Bóng mặt trời.

bóng bàn *dt. P.* Ping-pong, A. Table-tennis. Môn thể thao dùng vợt gỗ đánh quả bóng nhựa nhỏ qua lại trên một cái lưới căng ở giữa bàn: *Chơi bóng bàn.*

bóng bẫy *tt.* Có vẻ đẹp nổi bật: *Lối văn bóng bẫy.*

bóng bầu dục *dt.* Quả banh hình bầu dục; môn thể thao được ưa chuộng tại Mỹ: A. *football.*

bóng câu *dt.* Bóng con ngựa non rất khỏe, chạy nhanh, chỉ thời gian qua mau: *Bóng câu qua cửa sổ.*

bóng chuyền *dt.* Môn thể thao dùng tay chuyền hoặc đánh trái banh qua một cái lưới giăng cao giữa sân, không để banh rớt xuống đất hoặc văng ra ngoài vạch giới hạn.

bóng dáng *dt.* 1- Hình dáng của người hoặc vật trông thấy ở xa 2- Hình vẽ bằng nét thô sơ đồ theo bóng của một vật chiếu ra.

bóng đá *xch.* Bóng tròn.

bóng đè *dt.* Người đang ngủ cảm thấy khó thở như có vật gì đè nặng trên mình, không cử động được.

bóng gió *trgt.* 1- Dùng hình ảnh hoặc câu chuyện xa xôi để ám chỉ lời muốn nói, không nói thẳng ra: *Nàng hay dựa vào lời nói và hành động của nhân vật trong phim mà nói bóng gió với chồng* 2- Mơ hồ, không chứng cứ: *Ghen bóng ghen gió.*

bóng hồng *dt.* Chỉ người con gái: *Bóng hồng nhắc thấy nẻo xa (K.).*

bóng láng *tt.* Ánh sáng phản chiếu trên vật nhẵn bóng: *Đôi giày Tây bóng láng.*

bóng loáng *tt.* Ánh sáng phản chiếu ánh lên lấp lánh: *Chiếc xe hơi mới tinh, bóng loáng.*

bóng lộn *tt.* Bóng láng có thể soi gương.

bóng mát *dt.* Bóng râm mát, được tàn cây hay vật gì che khuất ánh mặt trời.

bóng nguyệt *dt.* Bóng trăng: *Bóng nguyệt còn gọi là bóng thỏ.*

bóng nhoáng *xch.* bóng loáng.

bóng quang âm *dt.* Thì giờ.

bóng râm *dt. xch.* Bóng mát.

bóng rổ *dt.* Môn chơi thể thao, tung banh cho lọt vào vòng tròn, dưới có lưới như cái rổ.

bóng tà *dt.* Mặt trời lúc xế chiều.

bóng tối *dt.* Nơi thiếu ánh sáng.

bóng trắng *dt.* Hình dáng mặt trăng, mặt trăng: *Bóng trắng trắng ngà có cây đa to, có thằng cuội già, ôm một mối mơ (cd.).*

bóng thiều quang *dt.* Ánh sáng mặt trời tươi đẹp mùa xuân: *Thiều quang chín chục đã ngoài sáu mươi (K.).*

bóng thổ *dt.* Mặt trăng.

bóng tròn *dt.* Môn thể thao chơi mỗi bên 11 người, lấy chân tranh đá quả bóng tròn vào lưới địch, còn gọi là bóng đá hay túc cầu.

bóng vía *dt.* 1- Hòn vía, khí phách, tinh thần: *Yếu bóng vía* 2- Bóng dáng: *Đã lâu rồi, không thấy bóng vía hấn đâu cả*

bóng xế *dt.* Bóng chiều, trời về chiều: *Tuổi già, bóng xế.*

bông *dt.* Quả tròn lớn, cùi dày, vị chua, cùng họ với bưởi, cam, quýt: *Ăn bưởi lại nhớ đến bông, ăn cam nhớ quýt ăn hồng nhớ nhau (cd.); đgt. xch.* bông; ăm, bẽ, bông.

bông bong *dt.* 1- Loại cây dây leo quấn lấy nhau, dùng làm thuốc 2- Xơ tre vót ra bị rối lại: *Rối như mớ bông bong.*

bông *dt.* Món ăn làm bằng gạo hay bắp còn gọi là bông côm: *Xôi hồng bông không tt.* 1- Da bị tổn thương vì sức nóng, lửa hay nước sôi 2- Nóng rát ở cổ họng: *Rát cổ bông họng (tng.).*

bọng *dt.* 1- Túi, bọc chứa chất lỏng trong cơ thể động vật: *Bọng đái, bọng mật* 2- Lỗ hồng ở thân cây: *Bọng cây* 3- Lỗ hồng được tạo ở khúc gỗ cho ong làm tổ: *Bọng ong.*

bọng đái *dt.* Bọc chứa nước tiểu trong người.

boong *dt.* Sân ván bằng phẳng phía trên tàu; P. pont: *Lên boong tàu hóng mát.*

bóp *dt.* Vít, túi xách đựng giấy tờ, tiền bạc: *Bóp da, bóp đằm đgt.* 1- Dùng bàn tay xiết chặt: *Bóp hầu nặn họng* 2- Xoa nắn trên da thịt cho máu chạy đều:

Xoa bóp, bóp chân, bóp tay 3- Nhịn thềm không dám ăn: *Bóp mồm, bóp miệng.*

bóp bẹp *đgt.* Bóp cho giẹp: *Ưa ai vo tròn, thù ai bóp bẹp (tng.).*

bóp bụng *đgt.* 1- Dè sèn, không dám chi tiêu, dè dành từng chút 2- Cố chịu, cố nhịn: *Ai làm mình chịu lấy oan, cắn răng bóp bụng kêu than với trời (cd.).*

bóp chắt *đgt.* Bùn xin, hà tiện.

bóp chẹt *đgt. xch.* bắt chẹt, bắt bí.

bóp cò *đgt.* Dùng ngón tay trở kéo cò súng để bắn.

bóp còi *đgt.* Nhấn còi xe hơi để ra hiệu.

bóp cổ *đgt.* Lấy hai tay xiết cổ cho nghẹt thở: *Bóp cổ lè lưỡi (tng.).*

bóp méo *đgt.* Làm sai sự thật: *Bóp méo sự thật.*

bóp mũi *đgt. tglg.* Bắt nạt, sai khiến dễ dàng.

bóp nặn *đgt.* Hà hiếp, đe dọa để lấy tiền của.

bộp *tt.* Bị méo mó, khác với hình dáng ban đầu: *Cái hộp rơi xuống đất bị bộp rôi.*

bộp bộp *tt.* Không được tròn trịa, đầy đặn: *Bao bấp voi, trông bộp bộp.*

bốt *dt.* Văn phòng làm việc của cảnh sát, còn gọi là bốp; *P. Poste: Sinh viên biểu tình bị bắt về bốt.*

bọt *dt.* 1- Bong bóng nhỏ trên mặt nước: *Bọt xà-phòng* 2- Nước miếng: *Nuốt bước bọt.*

bọt bèo *tt.* Bong bóng và giống cây lá nhỏ nổi trôi trên mặt nước; ví với thân phận hèn mọn lênh đênh: *Chớ khinh thân phận bọt bèo, đến khi nước lụt bèo trèo lên trên (cd.).*

bọt bể *dt.* Hay bọt biển, là chất xốp nhẹ do xác của sinh vật không xương sống ở dưới bể, trông như đám bọt, được vớt và phơi khô và cắt ra thành miếng nhỏ, dùng để chùi rửa chén bát.

bô *dt.* 1- Chậu tráng men, có nắp và quai xách, dùng vào việc đại, tiểu tiện: *P. pot* 2- Chậu đựng nước 3- Tiếng lóng gọi cha, mẹ già: *Ông bô, bà bô.*

bô bô *trgt.* Nói lớn tiếng: *Ở trong rạp hát mà cứ nói bô bô như ở nhà.*

bô lão *dt.* Cụ già đáng tôn kính ở thôn quê: *Các bô lão tham dự Hội Nghị Diên Hồng.*

bô-xít *dt.* Quặng mỏ chất khoáng chứa nhôm có màu đỏ, thường ở trên mặt đất *P. Bauxite: Các nhà khoa học khuyên không nên cho khai thác quặng bauxite ở Tây Nguyên.*

bố *dt.* 1- Cha, ba 2- Vải thô, đay: *Ghế bố may bằng vải thô* *đgt.* 1- Truyền rao, trình bày cho mọi người biết: *Bố cáo* 2- Vây bắt: *Lính Tây đi ruồng bố (bố ráp – P. rafle).*

bố cái *dt. tgc.* Cha và mẹ: *Xưa Phùng Hưng được dân chúng tôn là Bố Cái Đại Vương.*

bố cáo *đgt.* Rao cho mọi người biết: *Đăng bố cáo.*

bố chính *dt.* Quan tỉnh thời xưa, chỉ sau Tổng Đốc, Tuần Phủ: *Quan bố chính coi việc thuế má.*

bố cu *dt.* Cha của đứa con trai đầu lòng, tiếng gọi có tính cách quê mùa và tục tằn: *Ở thôn quê, người không có chức phận gì thường gọi là bố cu, mẹ đi.*

bố cục *đgt.* Sắp xếp thứ tự những phần chính trong một bài văn: *Bài luận văn có bố cục chặt chẽ.*

bố dượng *dt.* Chồng sau của mẹ, còn gọi là bố ghê.

bố dĩ *dt.* Người cha có con gái đầu lòng, tiếng gọi có tính cách quê mùa và tục tằn.

bố đẻ *dt.* Cha ruột.

bố đỡ *dt.* Người đàn ông có con mới sinh lần đầu.

bố ghê *dt. xch.* bố dượng.

bố kinh *dt.* Vợ hiền, biết tiết kiệm, không xa hoa: *HV. Kinh thoa bố quần, có nghĩa là cài trâm bằng gai, quần bằng vải bố.*

bố láo *tt.* Vô lễ, tầm bậy.

bố lém *tt.* Lém lỉnh quá mức.

bố lếu *tt. xch.* bố láo.

bố mẹ *dt.* Cha và mẹ.

bố nuôi *dt.* Cha nuôi.

bố phòng *đgt.* Sắp xếp công cuộc phòng thủ: *Bố phòng cẩn mật.*

bố phượng *tt.* Lanh lợi, ranh mãnh, hay bỡn cợt, không đứng đắn.

bố ráp *đgt.* Ruồng xét và vây bắt: *Lính Tây mở cuộc bố ráp lớn.*

bố thí *đgt.* Cho kẻ nghèo khó thức ăn tiền bạc một cách bất vụ lợi.

bố tời *dt.* Bao làm bằng những sợi đay thô.

bồ tử *dt.* Vuông vải đen nhỏ đính trước áo để chứng tỏ là đang chịu tang.

bồ trận *đgt.* Dàn thể trận.

bồ trí *đgt.* Xếp đặt thật cẩn thận: *Bồ trí quân đội khắp nơi.*

bồ vờ *đgt.* Giả đồ làm như sốt sắng lắm.

bồ vợ *dt.* Người sinh ra vợ, còn gọi là nhạc phụ: *Vênh váo như bồ vợ phải đấm (tng.).*

bồ y *dt.* Áo vải chỉ sự nghèo, bình dân.

bồ *dt.* 1- Đồ dùng đan bằng tre đựng thóc lúa: *Bồ còn thóc hết (tng.)* 2- Chỉ vật chứa đựng được nhiều: *Miệng nam mô, bụng một bồ dao găm (tng.)* 3- *tglg.* Nhân tình, người yêu: *Nàng là “bồ” của anh ấy* 4- *tglg.* Bạn thân.

bồ bịch *dt. tglg.* 1- Bạn bè thân thiết: *Chúng bồ bịch với nhau* 2- Nhân tình.

bồ các *dt.* Chim lông đen, thuộc họ chim sáo, mình có đốm trắng ở ức.

bồ cào *dt.* Thường gọi là cái cào, đồ dùng để cào rác, cào cỏ.

bồ cạp *dt, xch.* Bọ cạp.

bồ cắt *dt.* Chim dữ, còn gọi là chim cắt (*A. Peregrine falcon*), thuộc họ diều hâu, bay rất nhanh: *Nhanh như cắt (thng.).*

bồ câu *dt.* Chim nuôi giống như chim cu, lông mượt, tượng trưng cho hòa bình: *Bồ câu đưa tin.*

bồ côi *xch.* Mồ côi

bồ cu *dt.* Trông giống chim ngói, biết gáy, thường gọi là chim cu: *Trời mưa trong núi mưa ra, bồ cu gáy giục, đả đả gáy dồn (cd.).*

bồ đài *dt.* Mo cau hay lá chuối gập lại làm gáo múc nước hay đựng chất lỏng: *Không đầy miệng mo, có đầu cho bồ đài (tng.).*

bồ đào *dt.* Cây nho, trái nho: *Rượu bồ đào làm bằng trái nho, giống như rượu vang.*

bồ đề *dt.* 1- Cây lớn, gỗ trắng, xộp dùng làm que diêm hoặc bột giấy, trái làm chuỗi tràng hạt, thường trồng ở chùa miếu: *Tiếng Phạn gọi cây bồ đề là bodhi, cũng có nghĩa là giác ngộ* 2- Chùa chiền cũng gọi là cửa bồ đề: *Nhong nhong ngựa ông đã về, cắt cỏ bồ đề cho ngựa ông ăn (cd.)* (*Chùa Bồ Đề là một địa danh lịch sử, khi vua Lê Lợi tiến quân ra Bắc đã đóng quân tại đây.*)

bồ hòn *dt.* Cây có trái tròn, vị đắng, xát với nước thì ra bột như xà bông: *Ngâm bồ hòn làm ngọt (tng.).*

bồ hóng *xch.* mồ hóng.

bồ hôi *xch.* mồ hôi.

bồ kết *dt.* Loại cây lớn, thân cây nhiều gai, có quả giẹp, phơi khô, dùng để gội đầu, làm thuốc.

bồ lao *dt.* 1- Tên gọi theo truyền thuyết là con thứ ba của Rồng, thích âm thanh lớn 2- Cái chuông, trên quai đúc hình Rồng bồ lao: *Ta đi mua đồng về đúc bồ lao, bây giờ tình nghĩa làm sao, cho chuông chẳng bén, bồ lao chẳng bền (cd.).*

bồ liễu *dt.* Cỏ bồ thơm mềm và cây liễu có lá rũ tha thướt, rụng sớm vào mùa đông, hai loại thảo và mộc này thường được ví với người con gái: *Chút thân bồ liễu nào mong có rầy (Kiêu).*

bồ luân *dt.* Bánh xe kết cỏ bồ cho êm, xưa dùng để đón người hiền giúp nước để tỏ lòng kính trọng.

bồ ngót *dt.* Rau ngót, bù ngót, mọc thành bụi hoang, vị ngọt, được trồng làm thức ăn, nấu canh với thịt nạc.

bồ nhìn *dt. xch.* bù nhìn.

bồ nông *dt.* Loại chim mình lớn, mỏ dài, dưới cổ có bìu để đựng cá bắt được: *Chim chích mà gheo bồ nông, đến khi nó mổ, lạy ông tôi chưa (cd.).*

bồ tát *dt* Người tu hành theo đạo Phật, đặc đạo cứu độ chúng sinh.

bổ *đgt.* 1- Dùng dao hay búa chặt mạnh xuống: *Bổ củi* 2- Cừ người giữ chức vụ gì: *Bổ làm giáo sư trường Đại Học* 3- Lao nhanh từ trên xuống: *Máy bay bổ xuống thả bom* 4- Cắt theo chiều dọc: *Vào vườn trẩy quả cau xanh, bổ ra làm sáu mời anh xơi trâu (cd.)* *tt.* Làm tăng sức khỏe: *Thuốc bổ* *trgt.* Té ngã: *Té bổ nhào.*

bổ bán *đgt.* 1- Chia phần ra để mỗi người phải đóng góp 2- Bổ dụng người vào một chức vụ nói chung.

bổ báo *đgt. tt.* Làm cho bổ, cho lại sức: *Thuốc uống vào chẳng bổ báo gì cả.*

bổ cứu *đgt.* Thêm vào chỗ thiếu, chữa chỗ sai.

bổ chính *đgt.* Thêm và sửa lại cho đúng: *Kỳ in lần thứ hai, sách này đã được bổ chính.*

bổ chú *đgt.* Chú thích thêm.

bổ chửng *đgt.* Té, ngã chúi đầu.

bổ di *đgt.* Bù thêm vào chỗ thiếu: *Phân bổ di.*

bổ dụng *đgt.* Sung vào làm việc gì: *Bổ dụng người có tài đức.*

bổ dược *dt.* Thuốc bổ.

bổ dưỡng *đgt.* Bồi bổ, dùng thuốc bổ để được khỏe mạnh: *Bổ dưỡng tế bào.*

bổ huyết *dt.* Bổ dưỡng máu huyết được tốt: *Rượu bổ huyết.*

bổ ích *tt.* Thêm ích lợi.

bổ khuyết *đgt.* Thêm vào chỗ thiếu.

bổ lao *đgt.* Bồi bổ bù vào sự khó nhọc: *Thuốc bổ lao.*

bổ nhiệm *đgt.* Cử ai giữ một chức vụ gì: *Ông X. được bổ nhiệm làm đại sứ.*

bổ sung *đgt.* Thêm vào cho đủ số: *Bổ sung quân số.*

bổ thận *đgt.* Bổ dưỡng quả thận, làm cho thận lành mạnh.

bổ túc *đgt.* Thêm vào cho đủ hơn, hay hơn: *Lớp học bổ túc sinh ngữ.*

bổ tỳ *đgt.* Bổ dưỡng lá lách, giúp lá lách mạnh hơn

bổ vây *đgt.* Bao vây.

bổ vị *đgt.* Bổ dưỡng dạ dày.

bộ *dt.* 1- Tư cách, dáng vẻ, cử chỉ của một người: *Bộ tịch* 2- Khả năng lộ ra ngoài của ai: *Bộ mặt ấy làm được gì?* 3- Một nhóm vật dụng, y phục, máy móc, sách vở cùng loại: *Bộ bàn ghế, bộ quần áo, bộ âm thanh, bộ Từ Điển Bách Khoa, bộ bài* 4- Cách phân loại ra từng nhóm, theo đặc tính riêng: *Bộ chữ Unicode* 5- Cơ quan cao nhất của một chính phủ: *Bộ ngoại giao, bộ Giáo Dục, bộ Công Chánh, bộ Xã Hội...* 6- Bước chân: *Đi bộ* 7- Đơn vị chiều dài theo hệ thống đo lường của Hoa Kỳ: *Một bộ là 0.3048 mét, A. Foot, feet* *tt.* HV. Thuộc về đất: *Đường bộ* *trgt.* Hình như, có vẻ như: *Bộ bạn muốn chết sao mà làm như thế?*

bộ binh *dt.* Binh lính chiến đấu trên đất liền.

bộ cánh *dt.* Bộ áo quần, áo quần mặc để chung diện.

bộ chỉ huy *dt.* Ban đầu não của một đoàn quân, của một tổ chức hay của một sự mạng nào đó: *Bộ chỉ huy sư đoàn, bộ chỉ huy của chiến dịch...*

bộ dạng *dt.* Dáng vẻ bên ngoài: *Bộ dạng cao lớn.*

bộ điệu *dt.* Như chữ điệu bộ, dáng hay vẻ bộc lộ ra bên ngoài.

bộ đồ *dt.* 1- Dụng cụ để làm việc gì: *bộ đồ thợ máy* 2- Quần áo: *Điện bộ đồ mới cho ngày Tết.*

bộ đội *dt.* xch. Quân đội.

bộ hành *dt. đgt.* Người đi bộ, đi bộ: *Chị em sắm sửa bộ hành chơi Xuân (K.).*

bộ hạ *dt.* Kẻ dưới, thuộc quyền cai quản.

bộ lạc *dt.* Dân chúng tụ họp thành từng nhóm cùng dòng họ dưới sự chỉ huy của một thủ lãnh gọi là tù trưởng: *Bộ lạc là tổ chức xã hội thời sơ khai, chưa lập thành quốc gia.*

bộ luật *dt.* Nhiều điều luật trong một văn bản được ban hành và áp dụng: *Bộ luật thương mại, bộ luật hành chính, bộ luật Hồng Đức thời vua Lê Thánh Tông.*

bộ máy *dt.* 1- Các cơ quan trong cơ thể động vật: *Bộ máy tuần hoàn, bộ máy tiêu hóa* 2- Các cơ quan trong hệ thống cai trị: *Bộ máy hành chính, bộ máy tiếp liệu* 3- Một tập hợp của các phần riêng biệt được ráp nối với nhau để dùng hay làm một việc gì, thường gọi tắt là bộ: *Bộ máy lái của phi cơ, bộ lái.*

bộ mặt *dt.* Hình dạng bề ngoài; vẻ mặt: *Bộ mặt thành phố, bộ mặt dễ thương.*

bộ môn *dt.* Loại, thứ: *Bộ môn văn nghệ.*

bộ não *dt.* Hệ thống khối óc trong sọ.

bộ nhớ *dt.* Bộ phận ghi nhớ và giữ gìn các dữ kiện trong máy điện toán. *A. Memory.*

bộ phận *dt.* Một phần trong toàn bộ: *Các bộ phận của máy xe hơi.*

bộ tịch *dt.* Dáng điệu, cử chỉ: *Hắn có bộ tịch khả nghi.*

bộ tộc *dt.* Những người cùng dòng họ sống chung thành bộ lạc.

bộ trưởng *dt.* Người đứng đầu, lãnh đạo một bộ.

bộ xương *dt.* Toàn thể các xương của một sinh vật nhìn chung: *Bộ xương người, bộ xương voi.*

bốc *dt.* 1- Môn võ quyền Anh; đánh bốc: *P. Boxe* 2- Cốc rượu hay bia lớn bằng ¼ lít *đgt.* 1- Nắm lấy trong lòng bàn tay: *Bốc một nắm đất* 2- Bói: *Bốc một con bài để xem thời vận* 3- Lấy các vị thuốc góp chung thành một thang thuốc theo đông y: *Bốc một thang thuốc* 4- Vươn lên hay tỏa ra mạnh: *Bốc hơi, lửa bốc lên khi bị chạm điện* 5- Chuyển hàng lên hay xuống tàu: *Bốc dỡ hàng hóa.*

bốc bãi *đgt.* Dùng tay không lấy thức ăn: *Yêu nhau bốc bãi giần sàng, ghét nhau đũa ngọc mâm vàng chẳng ăn (cd.).*

bốc cháy *đgt.* Lửa cháy bùng lên.

bốc dỡ *đgt.* Mang hàng hóa từ tàu, thuyền, xe xuống bến.

bốc đồng *đgt.* 1- Lên đồng 2- Làm việc theo ngẫu hứng, bỗng nhiên làm hăng say một cách bất bình thường.

bốc hỏa *đgt.* 1- Hoi nóng trong người xông lên đầu, lên mặt 2- Nóng giận.

bốc hốt *đgt.* Lấy vội vàng, làm vội vàng.

bốc hơi *đgt.* Biến thành thể hơi: *Sự bốc hơi nước.*

bốc mả *đgt.* Đào mả lấy xương người chết dời qua nơi khác.

bốc mề *đgt. xch.* bốc mả, còn gọi là bốc mộ.

bốc phét *đgt.* Khoác lác, nói xạo.

bốc rời *đgt.* Xa xỉ; bốc tiền rời tiêu phung phí: *Thức sinh quen thói bốc rời, Trăm nghìn đổ một trận cười như không (K.).*

bốc thom *đgt. tglg.* Nịnh, khen ai quá đáng.

bốc thuốc *đgt.* Chọn ra các vị thuốc theo đơn của thầy lang; cũng gọi là hốt thuốc.

bốc trôi *đgt. xch.* bốc rời.

bốc vác *đgt.* Công nhân khuân vác hàng hóa từ nơi này đến nơi khác.

bộc *dt.* 1- Người giúp việc: *Lão bộc* 2- Tên một con sông ở tỉnh Sơn Đông bên Tàu, xưa trai gái hay hẹn hò nhau: *Ra tuồng trên bộc trong dâu (K.).*

bộc bạch *đgt.* Nói rõ, giải bày rõ ràng không giấu giếm.

bộc lộ *đgt.* Phơi bày rõ ra: *Tình cảm chưa dám bộc lộ.*

bộc phá *dt.* Chỉ chung các khối chất nổ, cũng thường gọi là mìn *đgt.* Phá tan ra mau và mạnh: *Đặt cốt mìn bộc phá núi.*

bộc phát *đgt.* Phát ra mạnh: *Chiến tranh vừa bộc phát thì vật giá leo thang.*

bộc trực *tt.* Nói thẳng, nghĩ sao nói vậy.

bộc tuếch bộc toạc *thng.* Không dè dặt, không giữ ý: *Ăn nói bộc tuếch bộc toạc.*

bôi *dt.* Chén nhỏ dùng để uống trà hay uống rượu, còn gọi là chung: *Thiên bôi có nghĩa là nghìn chén* *đgt.* 1- Phết keo, hồ lên giấy để dán 2- Chùi, xóa: *Bôi hàng chữ viết bằng phấn trên bảng đen* 3- Trát, phết, thoa: *Bôi tro trát trấu vào mặt* 4- Qua loa, lấy lệ: *Được giao việc, nó bôi ra đó.*

bôi bác *đgt.* Làm qua loa cho xong chuyện: *Thợ sơn bôi bác, thợ bạc lọc lừa (tng.).*

bôi tro trát trấu *thng.* Bôi tro trét trấu; Làm điều xấu, khiến gia đình họ hàng phải xấu hổ.

bôi lọ *đgt.* Bôi nhọ, làm xấu, hạ nhục ai: *Bôi lọ ai trước công chúng.*

bôi mặt *đgt.* Làm cho mặt khác đi, trá hình làm điều không tốt: *Gà nhà bôi mặt đá nhau (tng.).*

bôi trát *đgt.* Bôi, trét vào.

bối *dt.* 1- Nhiều sợi dây rối quấn quýt với nhau: *Ruột rối như bối bông bong (tng.)* 2- Sờ ọc có vỏ hình vân lấp lánh rất đẹp, xưa dùng làm tiền tiêu: *Bối hóa là tiền làm bằng vỏ sò hén thời xưa ở nước Tàu* 3- Lốp, hạng, loại: *Tiền bối là người thuộc thế hệ trước* *tt.* Đê đắp ở vòng ngoài đê chính: *Đê bối đã vỡ* *đgt.* Quán, bối, búi: *Bối tóc củ hành đàn anh thiên hạ (tng.).*

bối ảnh *dt.* Cái bóng sau lưng.

bối cảnh *dt.* 1- Cảnh bày ra ở phía sau để thêm phần thực cho một cảnh đang diễn: *Mỗi màn kịch phải có bối cảnh riêng* 2- Hoàn cảnh lịch sử xã hội một thời: *Bối cảnh lịch sử thời các chúa Nguyễn mở đất phương nam..*

bối rối *tt.* Bấn loạn, lúng túng không bình tĩnh: *Tang gia bối rối.*

bối tóc *dt. đgt.* Búi tóc, bới tóc: *Cô kia tóc bối đuôi gà, nắm đuôi cô lại hỏi nhà cô đâu? (cd.).*

bối thực *dt.* A. endorsement. Lối chuyển giao ngân phiếu cho một người thứ ba bằng cách ghi tên người ấy sau lưng chi phiếu và ký tên mình vào: *Bối thực chi phiếu.*

bối xuất *đgt.* Kéo ra lũ lượt, từng lớp, xuất hiện từng đoàn: *Anh tài bối xuất.*

bồi *dt.* Người phụ giúp việc, phục vụ ở nhà hàng, khách sạn hoặc tiệm ăn: A. boy, bồi bàn, bồi phòng *đgt.* 1- Đắp thêm vào: *Khúc sông bên lở bên bồi, bên lở thì đục bên bồi thì trong (cd.)* 2- Dán lên, đắp

lên nhiều lớp: *Bồi giầy* 3- Đánh hay đá tiếp theo: *Bồi thêm một đăm, một đá.*

bồi bổ *đgt.* Phụ thêm chất bổ: *Bồi bổ thân thể.*

bồi bút *dt.* Kẻ dùng ngòi bút viết bài dưới sự sai bảo của người khác.

bồi dưỡng *đgt.* 1- *xch.* bồi bổ 2- Gìn giữ cho khỏi suy đồi 3- *tg.* Tu nghiệp, học hỏi thêm.

bồi đắp *đgt.* Đắp thêm cho cao, cho vững.

bồi hoàn *đgt.* Trả lại.

bồi hồi *tt.* Bồn chồn, băn khoăn: *Lòng thơ lai láng bồi hồi (K.).*

bồi khoản *dt.* Món tiền đền bù lại sự thiệt hại: *Bồi khoản chiến tranh.*

bồi phòng *dt.* Người phục vụ hay dọn dẹp các phòng trong khách sạn.

bồi phí *đgt.* Trả tiền phí tổn.

bồi tế *dt.* Người đứng kế bên người chủ tế.

bồi thẩm *dt.* Những người giúp chánh án xử kiện: *Bồi thẩm là những công dân được cử ra trong một nhóm người là bồi thẩm đoàn, để quyết định một bản án là có tội hay không: A. Jury.*

bồi thần *dt.* 1- Quan nhỏ giúp việc quan đại thần 2- Vua chư hầu nước nhỏ đối với hoàng đế vua nước lớn.

bồi thường *đgt.* Đền bù, chi trả cho người ta những sự thiệt hại do mình gây ra.

bồi *dt.* 1- Nhiều loại cây nhỏ chặt ở đồi, ở rừng về để đun bếp 2- Rác vụn, thóc lép, vụn rơm cũng gọi là bồi: *tt.* 1- Thô: *Giấy bán thô* 2- Thuốc bồi: *Thuốc thái lá lớn.*

bội *dt.* 1- Diễn tuồng: *Hát bội* 2- Sợ mất thừa như lỏng, giở: *Bội gà hay lỏng gà; bội trâu hay giở trâu* *đgt.* 1- Không giữ lời hứa: *Bội tín* 2- Vô ơn, phản lại người làm ơn: *Vô ơn bội nghĩa* *tt.* Lớn hơn gấp hai hay nhiều lần: *Bội số.*

bội ân *tt.* Vô ơn.

bội bạc *tt.* Bạc bẽo, quên tình nghĩa.

bội giáo *đgt.* Phản đạo, không theo đạo của mình trước kia nữa.

bội hoàn *dt.* Vòng ngọc, xuyên *đgt.* Trả gấp hai: *Nếu hư hỏng tôi sẽ bội hoàn.*

bội nghĩa *đgt.* Quên ơn quên nghĩa: *Vong ân bội nghĩa.*

bội nghịch *tt.* Phản nghịch.

bội phản *đgt.* Phản lại, chống lại..

bội phần *trgt.* Gấp lên nhiều lần: *Phần thừa hương cũ, bội phần xấu xa (K.).*

bội số *dt.* 1- Số có thể chia hết cho số khác được: 10 là *bội số* của 2;

bội số chung *dt.* Bội số của nhiều số: 12 là *bội số chung* của 3,4,6.

bội thu *đgt.* Thu nhiều hơn mức bình thường: *Bội thu thuế khóa.*

bội thực *đgt.* Ăn nhiều quá không tiêu.

bội tín *đgt.* Bội phản lòng tin của người, hay phản lại lời hứa.

bội tình *dt.* Huy chương có hình ngôi sao: *Bắc đẩu bội tình.*

bội tình *tt.* Phản bội lại tình yêu .

bội ước *đgt.* Phản bội lời ước hẹn, không giữ đúng điều kiện giao ước.

bôm bóp *trgt.* 1- Tiếng vỗ tay hay tiếng đập liên tục 2- Rất trắng: *Trắng bôm bóp hay trắng lôm lốp.*

bôm bốp *xch.* bôm bốp.

bôn *đgt. khgd.* (HV. Chạy, theo trai) 1- Chạy vội vàng, trốn: *Bôn tẩu* 2- Trai gái có tình ý với nhau: *Dâm ôn, tư ôn.*

bôn ba *đgt.* 1. Hoạt động vất vả nay đây mai đó, đến nơi này, nơi kia một cách vội vàng. Bay nhảy: *Bôn ba chẳng qua thời vận (tng.).*

bôn bá *đgt.* Chạy vội vất vả, hoạn nạn: *Bôn bá xa nhà.*

bôn cạnh *đgt.* Cạnh tranh, Theo đuổi việc cạnh tranh.

bôn chôn *tt.* Bối rối, vội vàng, lật đật, hấp tấp: *Bôn chôn hư việc.*

bôn đào *đgt.* Chạy trốn.

bôn hành *đgt.* Chạy vội lật đật: *Em ơi, chớ khá ôn hành, duyên đâu nợ đó ai giành mà lo (cd.).*

bôn-sê-vích *tt.* (P. bolchévik) Đảng viên của nhóm đa số trong đảng Cộng sản Nga thành lập năm 1903.

bôn tẩu *đgt.* Đi đây đi đó để làm việc gì: *Thương người hôn tẩu xứ xa, quê hương cũng bỏ, mẹ cha cũng lia (cd.).*

bôn xu *đgt.* Lén lút ra vào nơi quyền thế để cầu cạnh, nịnh hót, kiếm lợi riêng.

bốn *dt.* Số chẵn lớn hơn số ba, nhỏ hơn số năm: *Một vốn bốn lời (thng).*

bốn bề *tt. trgt.* Khắp nơi trên thế giới: *Anh em tứ hải giao tình, tuy rằng bốn bề như sinh một nhà (cd.).*

bốn mươi *st.* 1- Số 40; 2- Bốn mươi tuổi: *Bốn mươi có cháu, sáu mươi có chắt (tng.).*

bốn phương *dt.* Bốn hướng, bốn phía, khắp nơi: *Trượng phu thoát dã động lòng bốn phương (K.).*

bồn *dt.* Cái chậu lớn: *Bồn nước, bồn hoa, bồn tắm.*

bồn binh *dt.* Bùn binh, vườn hoa hoặc bể nước phun hình tròn, nằm giữa trục giao thông để hướng dẫn xe cộ đi theo một chiều vào nhiều ngã rẽ: *Bùn binh chợ Bến Thành Sài Gòn.*

bồn chồn *tt.* Bối rối, lo lắng, nóng lòng.

bổn *xch.* Bản; 1- *khgd.* Tiếng tự xưng: *Bổn chức* 2- Bản sao lại: *Bổn cũ soạn lại (tng.).*

bổn phận *dt.* Công việc phải làm của mình

Nhiệm vụ và trách nhiệm của mình: *Bổn phận công dân; bổn phận của mình trong gia đình.*

bộn *tt.* 1- Rất nhiều: *Bộn việc, bộn tiền* 2- Ngổn ngang, xô bồ: *Bề bộn.*

bộn bàng *tt.* Nhiều: *Công việc bộn bàng.*

bộn bề *xch.* bộn bàng.

bộn rộn *tt.* Rối ren, rộn ràng.

bông *dt.* 1- Hoa: *Gió đưa bông lách, bông lan, bông lê, bông lựu đỏ nàng mấy bông (cd.)* 2- Cây bông, thân cỏ, lá hình chân vịt, hoa màu vàng nhiều sợi tơ trắng quanh hạt có thể kéo thành sợi 3- Thứ tơ lấy trong quả bông vải, bông gòn, bông gạo, để dùng làm vải, độn gói, nệm: *Trông bông, áo bông* 4- Thịt ruốc, thịt nạc luộc chín rồi giã và xé nhỏ: *Thịt chà bông, ruốc chà bông* 5- Hoa tai: *Bông tai* *trgt.* Bông

đũa, không thực; *P. Bon âm Việt đọc là bi=ông.*, giấy cho phép lãnh tiền hoặc mua vật gì: *Bông mua hàng, bông sữa* *tt.* Vui đùa trong lời nói: *Đừng nói bông quá trớn dễ bị mất lòng.*

bông bụt *dt.* Cây có hoa màu đỏ, thường trồng ở ngõ vào nhà, miền Bắc gọi là dâm bụt.

bông đá *dt. xch.* Bọt bể.

bông đùa *đgt.* Giễu cợt: *Thương em cau tới trầu đùa, trăm năm mà nữ bông đùa mãi sao (cd.).*

bông gạo *dt.* Cây gạo, hoa đỏ, loại cây lớn, mình có gai, có trái lấy sợi làm bông.

bông gòn *dt.* Cây cho trái có bông ở trong.

bông lau *dt.* 1- *xch.* Cá bông lau 2- Tên một loại chim tương tự như chim sẻ nhưng có đuôi dài hơn và có mào do lông vũ trên đầu dựng đứng.

bông lông *tt.* Không có mục đích nhất định: *Lang bang xã, bông lông huyện (thng.).*

bông lơn *xch.* Bông đùa.

bông phèng *đgt.* Nói pha trò, đùa rỡ cho vui.

bông tai *dt.* Hoa tai, trang sức đeo ở tai.

bông trang *dt.* Loại cây nhỏ có hoa chùm màu đỏ, trắng, vàng, còn gọi là hoa mẫu đơn: *Gió đưa gió đẩy bông trang, bông búp về nàng, bông nở về anh (cd.).*

bông vải *dt.* Loại cây có trái với ruột đầy tơ trắng, dùng để kéo thành sợi dệt vải.

bống *dt.* Giống cá nhỏ ở sông, thân tròn, vây nhỏ, thịt chắc, thường ở chỗ cạn có cát: *Bống bống bang bang, bắt cái kiến càng thắt chỉ ngang lưng (cd.).*

bông *dt.* 1- Cái mâm ở dưới bóp thắt lại, trên xoè ra: *Mâm bông* 2- Thuyền to trên sông, có mui 3- Mui thuyền lợp lá: *Mui bông* 4- Trống dài, ở giữa thắt lại, hai đầu bịt da dùng trong các đám rước: *Nhờn như như dĩ đánh bông (tng.)* 5- Loài cỏ cứng, xưa dùng làm mũi tên: *Tang bông hồ thi* *đgt.* Bế trên tay: *Có chồng mà chẳng có con mà bông* *tt.* Chải tóc phồng lên: *Tóc bông.*

bông bế *đgt.* Ām hay bế, dùng hai tay để mang bằng cách ôm lấy: *Thiếp toan bông bế con sang, thấy chàng bạc bẽo thiếp mang con về (cd.).*

bông bênh *trgt.* Lênh đênh nhẹ trôi trên mặt nước.

bồng bột *tt.* Hăng say, sôi nổi lúc ban đầu: *Trai hai mươi lòng thường bồng bột.*

bồng lai *dt.* Nơi cảnh đẹp, có tiên ở theo như chuyện thần thoại.

bồng mạc *dt.* Thể điệu ngâm thơ lục bát, biến thể của điệu ngâm sa mạc.

bồng súng *đgt.* Nghiêm trang nâng súng lên: *Bồng súng chào.*

bổng *dt.* 1- Tiền lương được lãnh khi làm việc: *Luong bổng* 2- Tiền được thưởng thêm: *Bổng lộc* 3- Tiền được ai cho bất thường *trgt.* Bay cao: *Cánh hồng bay bổng tuyệt vời (Kiều.)*

bổng lộc *dt.* Tiền lương và tiền thưởng: *Bổng lộc vua ban.*

bổng ngoại *dt.* Tiền kiếm được ngoài tiền lương, kể cả tiền được biếu xén, hối lộ.

bổng *dt.* Bã rượu, hèm rượu dùng để nuôi heo *trgt.* 1- Rất nhẹ: *Nhẹ bổng;* 2- Thành linh: *Em ngồi tựa bóng dùm song, bổng cơn gió thổi cánh hồng đưa sang (cd).*

bổng chóc *trgt.* Chợt xảy ra: *Một tiền bổng chóc đã nên quan (thơ cổ).*

bổng dung *trgt.* Khi không, không vì một duyên cớ nào cả: *Thế gian chẳng ít thì nhiều, bổng dung ai có đặt điều cho ai (cd.).*

bổng đầu *trgt.* Chợt từ đầu tới, chợt xảy đến: *Bổng đầu có khách biên đình sang chơi (K.).*

bổng không *trgt.* Bổng dung, không ngờ đến. *Bổng không mà hóa ra người vị vong (Cung oán).*

bổng nhiên *trgt.* Bất chợt xảy ra, không đoán được trước: *Xe đang chạy, bổng nhiên ngừng.*

bộng *dt.* 1- Nồi đất lớn, miệng tròn rộng 2- Lỗ trống trong thân cây: *Chim làm tổ ở trong bộng cây. tt.* Trống rỗng: *Cây bộng ruột.*

bộng ong *dt.* Tổ ong ở trong bộng cây.

bốp *trgt.* 1- Gây tiếng kêu lớn như tiếng nổ: *Bạt tai cái bốp* 2- Nói thẳng không kiêng nể: *Nói bốp vào mặt.*

bốp chát *đgt.* Không kiêng nể, nói thẳng vào mặt một cách mạnh bạo: *Tính anh ấy hay bốp chát, chẳng nể ai.*

bộp *tt.* Không chắc, xộp: *Con cua này bộp trgt.* 1- xch, bộp 2- Tiếng rơi: *Quả bưởi rơi bộp xuống vườn rau.*

bộp chộp *tt.* Ít suy nghĩ, vội vàng nghĩ sao nói vậy: *Tính hẩn hay bộp chộp.*

bột *dt.* Vật gì được nghiền ra cực nhỏ như bụi: *Bột mì, bột nếp, bột khoai tt.* Chỉ thanh niên nhà giàu, chỉ biết ăn chơi: *Công tử bột.*

bột báng *dt.* Bột làm từ cây báng.

bột giặt *dt.* Hóa chất để giặt quần áo.

bột giấy *dt.* Làm từ bột cây dó, tre, nứa và được tẩy trắng bằng hóa chất, tạo thành giấy viết hoặc in chữ.

bột lọc *dt.* Là bột lấy từ củ khoai mì hay gạo nếp: *Bánh bột lọc.*

bột ngọt *dt.* Còn gọi là mì chính, được chế biến từ bột khoai mì và mật mía qua giai đoạn lên men: A. *Monosodium glutamate (MSG).*

bột phát *đgt.* Phát ra một cách thành linh, khác với bộp phát là phát ra mạnh: *Chiến tranh bột phát.*

bột sam *dt.* Bột vè thành từng viên trông giống trứng con sam.

bơ *dt.* P. *Beure;* 1- Chất béo của sữa 2- Lon, vỏ hộp đựng sữa bỏ đi, được dùng vào việc khác: *Đong gạo bằng ống bơ tt.* Không biết xấu hổ: *Bị mắng nhưng mặt hẩn cứ bơ ra trgt.* Không để tâm, không xúc động: *Tinh bơ, bơ bơ.*

bơ bãi *tt. trgt.* Bước đi vội vã, không kịp nhìn chung quanh: *Bơ bãi bà vải lên chùa (tnq.).*

bơ phờ *tt. trgt.* Mệt mỏi hiện trên nét mặt: *Gương mặt bơ phờ.*

bơ thờ *tt.* Thờ thần, ngờ ngác chưa định thần, chưa hiểu ra sao, chưa có căn cứ nào cả: *Chim lạc bầy, chim bay bờ ngõ, cá lạc đàn, cá cũng bơ vơ. Tờ đây anh cũng bơ thờ, lời ăn, tiếng nói cũng nhờ có em (cd.).*

bơ vơ *tt.* Không biết đâu nương tựa, không biết về đâu: *Thiếp than phận thiếp còn thơ, lấy chồng xa xứ bơ vơ một mình (cd.).*

bớ *tht.* Tiếng gọi lớn: *Rượu nào rượu lại say người, bớ người say rượu chớ cười rượu say (cd.)*.

bớ ngớ *tt.* Ngớ ngác, chưa quen.

bờ *dt.* 1- Đường thiên nhiên hoặc do người đắp cao lên, phân chia hai nơi như bờ sông, bờ biển, bờ ruộng, bờ đê, bờ đập: *Công anh đắp đập be bờ, để cho kẻ khác vác lờ đến đơm (cd.)* 2- Bức tường hay hàng rào phân chia khu vực nhà riêng và bên ngoài: *Bờ tường, bờ rào, bờ giậu.*

bờ bụi *dt.* Những bụi rậm mọc hoang ven đường.

bờ cõi *dt.* 1- Đường ranh phân chia hai nước 2- Chỉ đất nước: *Tuy rằng xứ Bắc xứ Đông, khắp trong bờ cõi cũng dòng anh em.*

bờ giậu *dt.* Hàng rào quanh nhà hay quanh vườn, thường trồng cây leo:

bờ hè *dt.* Mép hè kế bên đường đi.

bờ lũy *dt.* Dải đất đắp cao quanh thành lũy.

bờ rào *xch.* bờ giậu.

bở *tt.* 1- Không dai, xộp, dễ rơi ra, dễ rách: *Tháng Hai cày bở ruộng ra, Tháng Tư gieo mạ, thuận hòa mọi nơi (cd.)* *tt.* Được lợi nhiều: *Kiểm được món bở;*

bở ngở *tt. xch.* bớ ngớ; chưa quen thuộc: *Bở ngở như rợ về đồng bằng (tng.).*

bợ *đgt.* 1- Nâng lên: *Thúng lủng tròn, khôn bung khó bợ, anh tới chón này bợ ngợ có em (cd.)* 2- Nịnh hót: *Bợ trên đê dưới (thng.).*

bợ đỡ *đgt.* Nịnh hót: *Bợ đỡ quan thầy.*

bợ ngợ *xch.* Bở ngở.

bơi *đgt.* 1- Lấy mái chèo đẩy nước để cho thuyền đi 2- Di chuyển trong nước bằng tay, chân: *Cầm vàng mà bơi qua sông, vàng rơi không tiếc, tiếc công cầm vàng (cd.)*.

bơi bướm *đgt.* Vươn người, vung hai tay về phía trước để di chuyển trên mặt nước.

bơi chó *đgt.* Bơi theo kiểu giống như chó di chuyển trên mặt nước với tốc độ rất chậm.

bơi đứng *đgt.* Đầu trên mặt nước, chân và tay quây trong nước giữ thân thể như đứng và không bị chìm.

bơi ngựa: *đgt.* Nằm ngựa mà bơi.

bơi nhái *đgt.* Bơi ếch, theo kiểu ếch nhái bơi.

bơi sỏi *đgt.* Hai tay tuần tự vung cao và sỏi về phía trước gạt nước.

bơi trái *dt.* Cuộc đua thuyền thường tổ chức trong ngày hội: *Vui xem hát, nhạ xem bơi (tng.).*

bói *đgt.* 1- Mòi ra, vạch ra, xới lên, lấy ra, tìm kiếm: *Đào bói xới vờ (tng.)* 2- Xới cơm: *Bói cơm nắm muối vừng đem đi đường.* 3.- Cố tìm ra những khuyết điểm nhỏ nhặt: *Bói lông tìm vết (tng.)* 4- Búi tóc.

bói móc *đgt.* Tìm kiếm và mòi móc.

bời *tt.* Bối rối, ngổn ngang:

bời bời *trgt.* Rối rít, không yên: *Tai nghe ruột rói bời bời (K.).*

bời rời *tt.* Tan rời, không dính nhau, không chắc.

bởi *lt.* Vì sao, tại vì đâu, do đâu: *Hoa tàn vì bởi mẹ cha, khi búp không bán, để già ai mua (cd.)*

bởi chung *lt.* Nguyên do: *Những người mặt mũi nhọ nhem, bởi chung kiếp trước đĩa đèn không lau (cd.).*

bởi đâu *gt.* Do đâu mà ra.

bởi thế *lt.* Vì thế, do thế.

bởi vậy *lt. xch.* bởi thế.

bởi vì *lt.* Tại vì, do nguyên nhân là.

bơm *dt.* P. Pompe; dụng cụ dùng để thổi ra hoặc hút vào không khí hay nước: *Máy bơm nước* *đgt.* Đẩy không khí, nước hay hơi vào chỗ nào hoặc hút ra: *Bơm hơi vào bong bóng; P. Pomper.*

bòm *dt.* 1- Chòm lông dài trên cổ thú vật: *Bòm ngựa, bom sư tử* 2- Mớ tóc dài che thóp đũa trẻ thời xưa trông như cái bom: *Thằng bom có cái quạt mo (cd)* *tt.* Trẻ nhỏ bị sữa, mập mạp: *Nhờ sữa nên lúc này cháu có vẻ bom.*

bòm xòm *đgt.* Không đứng đắn, hay chọc ghẹo.

bờm xòm *tt.* Bù xù; tóc không chải, chổng ngược lên: *Tóc bờm xòm, bờm chòm, bờm bọp*

bọm *dt.* Kê gian, hay lừa người khác: *Tin bọm mát bờ (tng.) đgt.* Khôn lanh, sành sỏi, có tài vặt. *Uống rượu thì hẳn bọm lắm.*

bọm bãi *dt.* Kê chuyên môn lừa đảo *tt.* Có nhiều mảnh khõe lừa bịp, xỏ xiên.

bọm bình *xch.* Bọm bãi.

bọm đĩ *dt.* Tên điểm, kê làm điều xấu xa: *Trai thì bọm đĩ chẳng hề, gái thì phải giữ lấy nghề vá may (cd.).*

bọm già *dt.* Kê có nhiều kinh nghiệm lừa bịp người khác: *Coi chừng hẳn ta, kéo mác tay bọm già thì khôn.*

bọm hút *dt.* Người nghiện a phiến lâu năm.

bọm rượu *dt.* Kê ghiền rượu, uống được nhiều rượu mà không say: *Hay gì bọm rượu tối ngày bê tha.*

bơn *dt.* Chỗ đất bồi thành bãi trên sông: *Khúc sông mới nổi con bón.*

bơn bót *đgt.* Hơi hơi bót, ít đi: *Công việc mới bón bót từ mấy hôm nay.*

bón *dt. tđph.* Rác: *Chợ đầy bón tt. tđph.* Yếu đuối, vụng về: *Thanh niên bón thế, không làm được gì.*

bõn *đgt.* Trêu đùa: *Bõn quá hoá thật (thng.).*

bõn bờ *đgt. tđph.* Có ý trêu ghẹo.

bõn cọt *đgt.* Đùa ghẹo, giỡn chơi: *Gió trắng bõn cọt vương hầu chiêm bao (Lục Vân Tiên).*

bọn *dt.* Bụi bẩn, chất dơ bám vào: *Bọn bám trên gương đgt.* 1- Bị vắn đục 2- Dây vào, vướng vào: *Việc công đâu dăm bọn chi nhơn tình (Nhị Độ Mai).*

bọn nhơ *dt.* Cáu bẩn: *Tắm rửa làm sạch bọn nhơ.*

bóp *dt.* Tên một loài cá: *Bóng có gan bóng, bóp có gan bóp (tng.) đgt.* 1- Lẩy tay đánh phốt qua: *Bóp đầu, bóp tai* 2- Giật thật nhanh mũ khăn trên đầu ai.

bọp *đgt.* 1- Tát nhẹ trên má, trên đầu: *Nó lười học bài bị bố cho hai cái bọp tai* 2- Tóc bù xù, dựng đứng: *Sáng ngủ dậy, tóc gáy bọp lên.*

bọp chộp *đgt.* Ngấp nghé, dòm nom, không đứng đắn.

bọp xọp *tt.* Không đứng đắn.

bớt *dt.* Vết chàm ở da có từ lúc mới sinh *đgt.* 1- Giảm, kém đi: *Chồng giận vợ phải lui lời, com xôi bớt lửa, chẳng rơi hột nào (cd.)* 2- Bệnh được thuyên giảm: *Cháu bé đã bớt nóng* 3- Trả giá, mặc cả: *Cò kê bớt một thêm hai (K.).*

bớt lời *đgt.* Nói ít hơn, nói ôn tồn hơn.

bớt miệng *đgt.* Ăn ít đi để dành cho người nghèo: *Thương người bớt miệng bớt lòng mà cho (Gia Huấn Ca).*

bớt mồm bớt miệng *thng.* Nói ít đi, không nhiều lời.

bớt tay *đgt.* Nhẹ tay, xử khoan hồng, độ lượng hơn: *Bớt tay tàn nhẫn.*

bớt xén *đgt.* Lấy một phần của chung.

bớt xớ *đgt.* Trừ bớt: *Mua rẻ lại còn bớt xớ.*

bọt *đgt.* Sồn, gằn rách: *Chiếc áo bọt rồi tt.* Vải phai màu: *Áo xanh đậm đã biến thành áo xanh bọt trg.* Không được tươi như cũ: *Anh ấy sợ bọt mặt ra.*

bọt bọt *tt.* Da đôi màu kém tươi hơn: *Anh ấy bệnh nên nước da bọt bọt.*

bu *dt.* 1- Cái lồng chụp đan bằng tre hay nửa đê nhốt gà vịt: *Bu gà, bu vịt* 2- Tiếng gọi mẹ ở thôn quê miền Bắc ngày xưa *đgt.* 1- Bấu vào, đậu lại: *Kiến đậu ruồi bu* 2- Vây quanh: *Thiên hạ bu lại xem.*

bu-gi *dt.* P. Bougie; bộ phận phát ra tia lửa điện trong động cơ nổ.

bú *đgt.* 1- Trẻ nhỏ ngậm vú để hút sữa: *Con có khóc mẹ mới cho bú (tng.)* 2- Dùng miệng để mút.

bú-dù *dt.* P. Bouzou, con khỉ, thường dùng để chửi mắng: *Đồ bú dù.*

bú móm *đgt.* Cho bú và móm com, nuôi dưỡng: *Nưng nịu bú móm đêm ngày, công cha nghĩa mẹ coi tà bẻ non (cd.).*

bù *dt.* Bàu đựng rượu làm bằng vỏ quả bầu già: *Bù rượu đgt.* Cho thêm vào: *Hơn bù kém (tng.) tt.* Tóc Rối xù lên, rối tung lên: *Đầu bù tóc rối (tng.) đgt.*

bù đắp *đgt.* 1- Thêm vào chỗ thiếu hụt, giúp đỡ: *Bố mẹ bù đắp cho con cái lúc thiếu thốn.* 2- Đền, trả: *Công ơn ấy đã được bù đắp.*

bù đầu *tt. trgt.* Rối cả trí óc vì quá nhiều công việc, làm không xuê: *Lắm việc bù đầu bù óc.*

bù đập *đgt. xch.* bù đắp.

bù hao *đgt.* Bù vào chỗ hao hụt, lỗ lã.

bù khú *đgt.* Vui đùa, hù hí với nhau một cách thích thú.

bù-loong *dt. P. Boulon;* hay bù-lon, đinh vít lớn không nhọn, có răng để vận tán, dùng để kẹp chặt hai hay nhiều vật lại với nhau: *Xiết bù-loong*

bù lỗ *đgt.* Bù tiền vào phần bị thua lỗ: *Làm đơn xin chính phủ bù lỗ một khoản tiền.*

bù lu *dt.* Cái lu bụng lớn, đựng đồ ăn: *Mát bù lu thế hũ (tng.).*

bù lu bù loa *thng. đgt. trgt.* Vừa khóc vừa la ầm ĩ; *Nó khóc bù lu bù loa để ăn vạ.*

bù nhìn *dt.* Hình người giả, làm bằng rơm hay tre có cổ khô bện vào, để dọa hay xua đuổi chim, tránh sự phá hoại hoa mầu *tt.* Hiện hữu nhưng không có thực quyền: *Chính phủ bù nhìn.*

bù trừ *đgt.* Lấy lời bù lỗ, hơn bù kém, thừa bù thiếu sao cho cân bằng.

bù xù *tt.* Nhàu nát không phẳng phiu hay rối bời không chải chuốt.

bủ *dt. đphg.* Ông già, bà già: *Một số vùng miền núi Bắc Việt gọi ông già, bà già là bủ.*

bụ *tt.* Trẻ em mập mạp: *Em bé bụ bẫm.*

bụ bẫm *xch.* bụ.

bụ sữa *tt.* Xổ sữa, trẻ em mập mạp nhờ sữa: *Em bé bụ sữa trông dễ thương quá.*

bua *dt.* Công việc làm: *Tiếng cũ, bua việc là công việc.*

bua quan *dt. tgc.* Vua và quan.

búa *dt.* Dụng cụ có đầu bằng thép, dùng để đóng đinh, đập đá, bở củi, cứu hỏa, cũng được dùng như là khí giới thời xưa: *Trên đe dưới búa (tng.) đgt.* Đập bằng búa: *Thợ mỏ búa đá.*

búa bở *đgt.* Đập, bở xuống bằng búa: *Sương như búa bở mòn gốc liễu (Đ.T. Diêm).*

búa chày *dt.* Búa lớn, vận hành bằng động cơ, cũng gọi là chày máy.

búa rìu *dt.* Búa và rìu. 1- Lời phê phán nghiêm khắc: *Búa rìu dư luận.* 2- Hình phạt: *Dấu răng sấm sét búa rìu cũng cam (K.).*

búa tạ *dt.* Dụng cụ có đầu khá nặng bằng thép, cán dài, dùng đập đá hay đập vật cứng khác.

bùa *dt.* Vật người ta tin (theo tính cách mê tín) là có pháp thuật, trừ ma quỷ, hay làm cho người khác mê mẩn: *Năm thương dải yếm đeo bùa (cd.).*

bùa bả *dt. xch.* bùa; vật làm cho người ta mê mẩn tâm trí.

bùa chú *dt.* Bùa của phù thủy cho, có đọc phép niệm chú để trừ ma quỷ.

bùa hộ mệnh *dt.* Bùa luôn đeo theo mình để tránh rủi ro tai nạn.

bùa hộ thân *xch.* bùa hộ mệnh.

bùa mê *dt.* Bùa làm cho người ta mê đi, không còn tỉnh táo: *Bùa mê thuốc lú (tng.).*

bùa ngải *xch.* bùa.

bùa yêu *dt.* Bùa làm cho người ta yêu theo dị đoan: *Chỉ ngũ sắc xanh đỏ tím vàng, bùa yêu ăn phải dạ càng ngẩn ngơ (cd.).*

bũa *dt.* Cành tre, cành cây nhỏ bó lại để tầm làm tổ: *Tầm chín phải bỏ bũa đgt.* Vây bọc chung quanh: *Bũa vây.*

bũa lưới *đgt.* Giăng lưới để bắt chim, thú vật nhỏ 2- Sắp đặt cuộc vây bắt: *Sở công an bũa lưới khắp nơi để vây bắt người biểu tình.*

bũa vây *đgt.* Bao vây.

bụa *tt.* Góa vợ, góa chồng: *Góa bụa.*

bục *dt.* 1- Thứ giường bọc gỗ kín chung quanh, có ngăn kéo đựng quần áo 2- Bệ thấp: *Thầy giáo đứng*

trên bực giảng tt. Bờ, hư nát: *Vải để lâu quá thành vải bực.*

búi *xch.* Búi: *Búi tóc.*

búi tóc *dt.* Tóc vấn thành nắm tròn sau ót: *Búi tóc củ hành đàn anh thiên hạ (tng.).*

bùi *tt.* Có vị ngon thơm và béo: *Yêu cho roi cho vọt, ghét cho ngọt cho bùi (tng.).*

bùi miệng *tt.* Có vị ngon béo.

bùi ngùi *tt.* Buồn buồn thương tiếc.

bùi nhùi *dt.* Chắt khô bó cuộn nhỏ dùng để nhóm lửa rất nhạy.

bùi tai *tt.* Êm tai: *Gà nghe chồn nói bùi tai (Thơ ngụ ngôn).*

bụi *dt.* 1- Chất bột mịn bay lẫn vào không khí: *Thuở trời đất nổi cơn gió bụi (Đ.T. Diễm)* 2- Đám cây cỏ mọc rậm sát vào nhau: *Lạy ông tôi ở bụi này (thng.)* 3- Tang chế, có tang: *Có bụi.*

bụi bặm *tt.* Nói chung về bụi: *Ngôi chỗ bụi bặm.*

bụi hồng *dt.* Dịch từ chữ *hồng trần* là bụi đỏ; *ngfb.* Cuộc đời: *Bụi hồng lèo đèo đi về chiêm bao (K.).*

bụi rậm *dt.* Đám cây mọc chằng chịt: *Giếng sâu, bụi rậm, trước sau tìm quàng (K.).*

bụi trần *dt.* Bụi đời, thế gian: *Còn chen vào đám bụi trần làm chi (Q. Âm).*

bùm tùm *tt.* Rậm rạp.

bùm *dt.* Tiếng vật nhỏ rơi xuống nước.

bũm *xch.* bõm.

bụm *đgt.* 1- Chùm bàn tay lại để đỡ một vật gì: *Bụm một chùm nhãn lớn.* 2- Lấy bàn tay che kín lại như bụm mồm, bụm miệng: *Cắm nói, cắm phát biểu ý kiến* 3- Một số vật nắm trong tay: *Một bụm gạo.*

bún *dt.* 1- Bột gạo làm thành sợi để mềm hoặc phơi khô: *Mềm như bún.*

bún chả *dt.* Bún ăn với thịt heo nướng.

bún riêu *dt.* Món ăn chan canh riêu (canh nấu bằng cua đồng hay tôm khô giã nhỏ) vào bún.

bún thang *dt.* Bát bún bày nhân trên mặt đủ thứ như thịt gà xé, tôm khô giã nát, giò lụa và trứng tráng cùng được thái thật nhỏ, chan nước dùng hay nước lèo gà. Thường ăn bún thang với với mắm tôm vắt chút chanh và củ cải muối.

bún tàu *dt.* Miến, trông giống bún nhưng sợi rất nhỏ, làm bằng bột đậu xanh.

bùn *dt.* Đất trộn với nước thành chất lầy và sền sệt: *Trong bùn gì đẹp bằng sen (cd.).*

bùn hoa *dt.* Bùn nhuyễn, dẻo, không lẫn cỏ rác.

bùn lầy *dt.* Nơi nhiều bùn và lầy lội: *Bùn lầy nước đọng.*

bùn non *dt.* Bùn lỏng trên mặt, bùn do nước lụt đọng lại.

bùn *tt. xch.* Mùn; nát vụn.

bùn rùn *tt.* Rời rã, mềm nhũn, không cất nhắc tay, chân lên được: *Chân tay bùn rùn.*

bùn xỉn *tt.* Keo kiệt, hà tiện: *Tính bùn xỉn.*

bung *dt.* 1- Món canh có dọc mùng tức bạc hà, đu đủ nấu với thịt heo hầm và ăn với bún 2- Nồi đất lớn *đgt.* 1- Nấu thật nhừ 2- Long ra, bật ra: *Dây buộc bung ra.*

bung xung *dt.* 1- Cái chắn bằng gỗ để đỡ tên đạn 2- Người bị lợi dụng đứng ra che đỡ cho âm mưu của người khác.

búng *dt.* Một búng cơm trong miệng: *Ngậm một búng cơm* *đgt.* Bật mạnh bằng hai ngón tay: *Búng tai.*

búng quay *đgt.* Lấy hai ngón tay búng đồng tiền hoặc con vạ quay tròn.

bùng *đgt.* 1- Bốc lên, phát ra mạnh: *Lửa cháy bùng lên.* 2- Long, bật ra: *Dây lèo, dây lái bị bùng cá ra.*

bùng bình Vườn hoa tròn nhỏ hay bồn nước tròn ở nơi có nhiều đường hay ngã rẽ .

bùng bực *trgt.* Bờ nát, dễ rách toạc ra: *Miếng vải bờ bùng bực.*

bùng bùng *trgt.* bùng bùng. Lửa cháy lớn và mạnh: *Lửa cháy bùng bùng.*

bùng cháy *đgt.* Phát cháy mạnh.

bùng nổ *đgt.* Phát ra mạnh và đột ngột: *Chiến tranh bùng nổ.*

bủng *tt.* Da xanh vàng vì có bệnh: *Mặt bủng da chì.*

bủng beo *tt.* Da xanh xao vàng vọt và gầy xẹp: *Ngày xưa anh bủng anh beo, tay bủng chén thuốc tay đèo miếng chanh (cd.).*

bụng *dt.* 1- Phần cơ thể của động vật ở dưới ngực chứa bộ phận tiêu hóa: *Bụng trên, bụng dưới* 2- Tâm địa, lòng dạ nói chung: *Tốt bụng, xấu bụng.*

bụng bảo dạ *thng.* Nghĩ trong bụng, tự nhủ thầm.

bụng chữa *dt.* Bụng đang mang thai: *Bụng mang dạ chữa (tng.).*

bụng dạ *dt.* Tâm địa, tính tình: *Bụng dạ nhỏ nhen.*

bụng dưới *dt.* Bụng ở dưới rốn: *Đau bụng dưới.*

bụng ỏng *dt.* Trẻ em ốm yếu, bệnh tật bụng bị phồng lớn: *Bụng ỏng đít teo.*

bụng phệ *dt.* Bụng lớn và xệ.

bụng tàu *dt.* Phần giữa chiếc tàu.

bụng thụng *tt.* Áo quần quá rộng không vừa: *Áo quần bụng thụng hay lưng thụng.*

bụng to *dt. xch.* bụng chữa: *Cô kia ăn vụng máy lần, Bụng to không giấu, để trần người hay (cd.).*

bụng trên *dt.* Bụng phía trên rốn: *Đau bụng trên.*

bụng xụng *tt.* Lôi thôi lếch thếch: *Ăn mặc bụng xụng.*

buộc *đgt.* 1- Lấy dây cột lại: *Trâu buộc ghét trâu ăn (tng.)* 2- Cuốn chặt chung quanh nhiều vòng: *Buộc chằng* 3- Cột chung lại: *Buộc gộp* 4- Thắt thành gút cho chắc: *Buộc gút* 5- Băng bó chỗ bị thương: *Buộc thuốc* 6- Gán ghép cho: *Vậy đem duyên chị buộc vào duyên em (K.)* 7- Bắt phải chịu: *Khăng khăng buộc mãi lấy người hồng nhan (K.)* 8- Duyên phận thắt lại với nhau: *Mình với ta không dây mà buộc (cd.).*

buộc lòng *đgt.* Phải làm việc gì một cách miễn cưỡng.

buộc tội *đgt.* Qui định cho ai về sự vi phạm luật lệ hay tiêu chuẩn nào đó: *Đừng buộc tội ai khi không đủ bằng chứng.*

buôi *dt.* Tên một giống cá sông, tròn nhỏ, nhiều mỡ.

buổi *dt.* 1- Một phần thời gian trong ngày: *Buổi mai, buổi sáng, buổi trưa, buổi chiều, buổi tối* 2- Phần thời gian dành cho công việc trong ngày: *Tham bữa giỗ, lễ buổi cày (tng.)* 3- Thời kỳ: *Buổi đầu khởi nghĩa Lam Sơn.*

buổi chợ *dt.* Thời gian họp chợ, phiên chợ: *Gái thương chồng đương đông buổi chợ, trai thương vợ nắng quai chiều hôm (cd.).*

buổi đực buổi cái *tng.* Bữa đực bữa cái; không đều đặn, thất thường.

buổi họp *dt.* Phiên họp.

buồm *dt.* Tấm vải dày, hay tấm cói căng lên để nhờ sức gió đẩy thuyền đi chuyền: *Thuận buồm xuôi gió (tng.).*

buồm câu *dt.* Buồm nhỏ nhất hình chim bồ câu ở phía lái.

buồm én *dt.* Buồm hình cánh én treo trước mũi thuyền.

buồm hạc *dt.* Buồm giống hình chim hạc, ngay cột buồm chính.

buôn *dt.* Làng nhỏ của người Thượng ở Tây Nguyên: *Buôn Thượng* *đgt.* Mua hàng về bán lại kiếm lời: *Buôn chín bán mười (thng.).*

buôn bán *đgt.* Làm thương mại nói chung.

buôn hàng xách *thng.* Buôn không cần vốn: *Lấy hàng trả tiền sau của người này, bán cho người khác kiếm lời.*

buôn lậu *đgt.* Buôn hàng hóa trốn thuế hoặc hàng hóa bị cấm: *Buôn lậu a phiến.*

buôn may bán đất *thng.* Câu chúc Tết, được may mắn đất hàng.

buôn người *dt.* Buôn bán người đi làm nô lệ tình dục. *Cũng phường bán thịt, cũng tay buôn người (K.).*

buôn nước bọt *đgt.* Làm trung gian giữa người bán và người mua để kiếm lời.

buôn phấn bán hương *thng.* Làm nghề mại dâm.

buôn tảo bán tần *thng.* Bán hàng vật vãnh, vất vả kiếm sống của những phụ nữ đảm đang.

buôn thần bán thánh *thng.* Chỉ những kẻ lợi dụng lòng tin của người để kiếm lợi.

buôn thúng bán mẹt *thng.* Buôn bán lật vật ở đầu đường, cuối chợ.

buồn *tt.* 1- Không vui, rầu rĩ: *Buồn chẳng muốn nói gọi chẳng muốn thua (tng)* 2- Nhật: *Đừng gãi bàn chân, nó có máu buồn* *đgt.* 1- Không nhìn được: *Buồn nôn, buồn ngủ* 2- Chán, không muốn xem hay nghe: *Ông ấy nói nhiều, không ai buồn nghe.*

buồn buồn *tt.* Hơi hơi không vui.

buồn bã *tt.* Chán nản, không vui..

buồn bực *tt. trgt.* Phiền muộn và khó chịu trong lòng: *Mong anh mà chẳng thấy anh, thiếp tôi buồn bực khêu quanh ngọn đèn (cd.).*

buồn cười *tt.* Dễ gây cười, không nhìn được cười: *Chuyện buồn cười.*

buồn chán *tt.* Rầu rĩ, chẳng tha thiết gì.

buồn hiu *tt.* Cảm thấy không vui trước cảnh quanh vắng, cô đơn.

buồn phiền *tt.* Rầu rĩ và chán nản: *Rượu cầm tay uống giải buồn phiền, kiếp này không gặp anh nguyên kiếp sau (cd.).*

buồn rầu *tt.* Rầu rĩ, phiền muộn: *Buồn rầu buồn rĩ, buồn nỉ buồn non, buồn vì một nỗi sớm con muộn chồng (cd.).*

buồn teo *tt.* Không vui vì vắng vẻ, cô đơn: *Thương anh, em cũng muốn liêu, ngại vì một nỗi sớm chiều buồn teo (cd.).*

buồn tênh *tt.* Còn gọi là buồn tanh; không cảm thấy hứng thú, tẻ ngắt: *Đoạn trường lúc ấy nghĩ mà buồn tênh (K.).*

buồn thiu *tt.* Không vui trước cảnh vắng vẻ, trợ trợ một mình: *Em chờ anh, anh chẳng có hay, bây giờ hay đặng, mặt mày buồn thiu (cd.).*

buồn tình *tt.* Cảm thấy không vui, trong lòng trống vắng vợ vẫn một mình: *Buồn tình chi hỡi buồn tình, không ai lẽ bạn cho mình kết đôi (cd.).*

buồn xo *tt.* Không vui vì cô đơn : *Thấy cô cấy rẫy buồn xo, cùng anh kết nghĩa chuyện trò được chẳng? (cd.).*

buông *đgt.* Thả ra, bỏ xuống: *Sự đời nghĩ cũng nực cười, một con cá lội mấy người buông câu (cd.).*

buông cầm *đgt.* Bỏ cây đàn (cầm) xuống: *Buông cầm xót áo vợ ra (K.).*

buông lời *đgt.* Nói ra, thốt ra lời: *Buông lời tán tỉnh.*

buông tha *đgt.* Cho đi, không bắt tội.

buông thả *đgt.* Không cần kiềm chế, trông nom, thả lỏng.

buông thõng *đgt.* Để cho rũ xuống.

buông trôi *đgt.* Thả cho cuốn theo dòng nước; bỏ mặc, không kèm chế, sẵn sóc nữa: *Buông trôi công việc.*

buông tuồng *tt.* Phóng đãng, bừa bãi, không giữ gìn cách sống: *Không đánh để bậu buông tuồng, giờ tay đánh bậu thăm buồn dạ anh (cd.).*

buông xuôi *đgt.* 1- Bỏ mặc, bỏ qua, không can thiệp đến nữa 2- Hai tay buông xuôi, chỉ người chết.

buồng *dt.* Phòng, một phần trong nhà được ngăn chia ra: *Buồng ngủ, buồng ăn, buồng học* 2- Một chòm: *Buồng cau, buồng chuối* 3- Nhiều bộ phận dính chùm trong một cơ quan: *Buồng trứng, buồng gan.*

buồng the *dt.* Buồng, phòng riêng của đàn bà, phụ nữ nhà giàu thời xưa.

buồng xép *dt.* Buồng nhỏ.

buốt *tt.* Đau thâm thía, đau nhói: *Buốt như kim châm* 2- Lạnh quá: *Lạnh buốt thấu xương.*

buốt *đgt.* 1- Tuột ra, dây buộc bị sút ra: *Buốt chỉ, buốt dây* 2- Vô ý nói ra điều không muốn nói: *Buốt miệng, buốt mồm* 3- Vô ý đánh rơi vật cầm trên tay: *Buốt tay làm bể cái ly.*

búp *dt.* 1- Nụ hoa hay lá cây mới nhú ra, nảy ra: *Búp hồng, búp sen, búp măng, búp chèo* 2- Ngón tay thon và dài: *Ngón tay búp măng.*

búp-bê *dt.* P. *Poupée*, đồ chơi của trẻ em, hình người nhỏ bằng vải, cao su hay nhựa.

bút *dt.* Đồ dùng để viết chữ, cây viết: *Bút sa gà chết.* (tng.).

bút bi *dt.* Bút có đầu là viên bi nhỏ thấm mực dầu, dùng được lâu, tiện lợi.

bút chì *dt.* Bút có vỏ bằng gỗ, ruột là thỏi than chì hoặc hợp chất màu: *Bút chì đen, bút chì màu.*

bút chiến *dt. đgt.* Cuộc tranh luận bằng lời văn viết đăng lên báo chí.

bút cú *dt.* Chưng có bằng chữ viết.

bút danh *dt.* Bút hiệu, tên riêng của tác giả các bài văn, bài báo.

bút đàm *đgt.* Nói chuyện bằng cách viết chữ lên giấy.

bút giá *dt.* Cái giá cắm bút: *Trên yên bút giá thư đồng* (K.).

bút hiệu *dt.* Tên hiệu của người viết văn khi muốn giấu tên thật.

bút hoa *dt.* Bút của người hay chữ: *Câu thần lại mượn bút hoa vẽ vờ* (K.).

bút ký *dt.* Thẻ văn ghi chép lại những sự việc đã xảy ra kèm thêm cảm tưởng của người viết.

bút lông *dt.* Bút có ngòi viết bằng lông, để viết chữ Hán; chữ Nôm, để vẽ.

bút lục *dt.* Giấy tờ của lục sự ghi chép tòa xử.

bút lực *dt.* Sức mạnh của lời văn.

bút nghiên *dt.* Cái bút và cái nghiên mực, chỉ việc học hành: *Chàng về giữ việc bút nghiên, đừng tham nhan sắc mà quên học hành* (cd.).

bút pháp *dt.* Lời văn, lối viết văn: *Bút pháp tài tình.*

bút sắt *dt.* Bút có ngòi viết bằng sắt.

bút tích *dt.* Dấu chữ viết, nét chữ để lại.

bút tháp *dt.* Tháp xây cao, hình nhọn như cái bút lông.

bụt *dt.* Tiếng gọi Phật theo cách gọi dân dã: *Bụt chùa nhà không thiêng* (tng.).

bụt mọc *dt.* 1- Một giống cây rễ đâm thẳng từ dưới đất lên 2- Phần thạch nhũ nhô lên trong hang đá: *Ngồi như bụt mọc.*

bụt ốc *dt.* Tiếng gọi bình dân những tượng Phật tóc xoắn.

bư *tt.* Ngu ngốc: *Đầu bư là câu mắng đồ ngu.*

bư *tt. trgt.* Ăn no quá hay uống rượu say quá: *Ăn no bư; nó say bư rồi.*

bư bư *tt. trgt.* Nghĩa như bư, nhưng mạnh hơn: *No bư bư; uống say bư bư.*

bư *tt.* 1- To, lớn: *Cọp vỏ heo bư chẳng sao, mèo tha miếng thịt xông xao cả làng* (cd.) 2- Có quyền hành, thế lực: *Máy ông bư* 3- Tô một lớp phấn dày: *Mặt bư phấn.*

bư *tt.* Vừa đủ, thỏa lòng: *Nghĩ rằng cá nhỏ đó thừa, vãi ba nom nữa mới bư lòng chàng.*

bư bư *tt.* Vừa vừa: *Ăn đã bư bư.*

bư *dt.* Cây cho trái có múi như măng cụt, chín thì vỏ vàng nhiều nhựa, múi có vị chua: *Trái bư* *trgt.* Ngang bướng: *Cãi bư.*

bư *dt.* Nông cụ làm ruộng có nhiều răng dùng cào cho tơi đất, sạch cỏ rác và bằng phẳng: *Chông cày vợ cấy, con trâu đi bư.* (cd.) *trgt.* Không có thứ tự, không suy nghĩ: *Đánh bư, làm bư.*

bư bải *tt.* Không thứ lớp, không trật tự, phóng đảng: *Lối sống bư bải.*

bư bộn *tt. trgt.* Lộn xộn, ngổn ngang, không thứ lớp.

bư *đgt.* 1- Bỏ ra. Chặt, chẻ mạnh cho lìa ra: *Thương nhau cau sáu bư ba, ghét nhau cau sáu bư ra làm mười* (cd.). 2- Nứt ra: *Tường bị bư* 3- *trgt.* Không trả tiền, quịt: *Ăn bư.*

bư *dt.* 1- Buổi ăn: *Ăn bư sáng, lo bư tối* (thng.) 2- Thời gian, ngày, hôm: *Bư nọ, bư trước, bư hôm* tức là bư hôm ấy; *bư qua* tức là hôm qua 3- Một phần thời gian trong ngày như chữ buổi: *Bư mai, bư chiều, bư sáng* 4- Ngày: *Sống cho qua bư, ý nói không tin tưởng vào ngày mai.*

bư *dt.* Cận thức ăn đóng ở răng: *Răng đầy bư.*

bức *dt.* Mảnh, miếng, tấm hình vuông hay chữ nhật: *Bức thư, bức tranh, bức vách* *tt.* Nóng nực, khó chịu: *Trời nóng bức đgt.* *Bắt ép: Hấn bức tôi phải ra khỏi làng.*

bức bách *đgt.* Ép buộc làm gấp, thúc giục: *Xếp bức bách nó phải làm xong bản báo cáo nội đêm nay.*

bức hiếp *đgt.* Dùng sức mạnh buộc người khác phải theo: *Bức hiếp kẻ yếu.*

bức hôn *đgt.* Ép buộc trong việc cưới gả: *Bị bức hôn cô gái bỏ làng lên tỉnh ở.*

bức tử *đgt.* Ép buộc phải chết.

bức thiết *tt.* Cần gấp, không thể chậm trễ, trì hoãn: *Tự do, dân chủ là nhu cầu bức thiết để giữ nước.*

bực *dt.* 1- Bậc: *Bực đá, bực cửa (bực để bước qua cửa).* 2- Tầng, thứ hạng: *Bực cao học* *tt.* Khó chịu trong lòng: *Người đi không bực bằng người chực bữa cơm.*

bực bội *tt.* Cảm thấy khó chịu: *Mùa hè ở căn nhà này bực bội quá.*

bực dọc *tt. xch.* bực bội.

bực mình *tt.* Khó chịu vì không được như ý: *Ròng vàng tấm nước ao tù, người khôn ở với người ngu bực mình (cd.).*

bực tức *tt.* Khó chịu và tức tối trong bụng: *Hấn cảm thấy bực tức nên cần nhẫn vợ con.*

bụng *dt.* Vùng đằm lầy rộng, ruộng sâu ở miền Nam: *Trắng da vì bởi má cung, Đen da vì bởi lội bưng vớt bèo (cd.) đgt.* 1- Cầm hai tay mà đưa lên: *Hai tay bưng chén rượu đào, xin mời quân tử uống vào cho say (cd.).* 2- Đóng nút lại, giữ kín: *Bụng được miếng chình, miếng vò, nào ai bưng được miếng o, miếng dì (cd.).*

bụng biền *dt.* Vùng có nhiều ruộng sâu và đằm lầy.

bụng bí *đgt.* Che giấu thật kỹ, không cho ai biết: *Hấn bưng bí việc khai gian tài sản.*

búng *đgt.* 1- Nhổ cây cả gốc lẫn rễ: *Búng cây để trồng qua nơi khác* 2- Lấy đi, hủy diệt tận gốc: *Búng một thói xấu.*

bùng *đgt.* 1. Sự mở mắt ra: *Bùng con mắt dậy thấy mình tay không (Cung Oán).* 2- Bốc lên mạnh, tia

sáng phát ra mạnh: *Trời bùng sáng; mặt đờ bùng; bùng cháy.*

bùng bùng *tt.* Phát ra mạnh: *Lửa cháy bùng bùng, hoặc lửa cháy phừng phừng; đầu nóng bùng bùng.*

bùng *dt.* Tấm ván để che, ngăn gió, nước, ánh nắng: *Ván bùng* 2- Cửa giữ nước hoặc tháo nước: *Cửa bùng.* 3- Đất bao quanh rễ: *Xói bùng.*

bước *dt.* 1- Khoảng giữa chân trước và chân sau khi đi hay chạy: *Thềm hoa một bước, lệ hoa mấy hàng (K.)* 2- Hoàn cảnh, cảnh ngộ: *Gặp bước gian nan, đgt.* 1- Đi tới, di chuyển từ chỗ này tới chỗ kia: *Bước tới, đừng sợ* 2- Chuyển từ giai đoạn này sang giai đoạn khác: *Bước sang năm mới; tht.* 3- Ra lệnh một cách giận dữ, xua đuổi: *Bước! Đừng để ông thấy mặt.*

bước đầu *dt.* Lúc mới khởi sự: *Bước đầu đã có kết quả.*

bước đường *dt.* Trên lối đi, một đoạn lối đi qua: *Mối sầu xẻ nửa, bước đường chia hai (K.).*

bước đi bước nữa *thng.* Người đàn bà góa chồng, lấy chồng mới.

bước ngoặt *dt.* Chuyển sang một thời kỳ khác: *Bước ngoặt lịch sử.*

bước nhảy vọt *dt.* Sự tiến triển vượt mức.

bước sang *đgt.* Chuyển qua: *Bước sang năm mới.*

bươi *đgt. xch.* bới; bới tung ra: *Bươi chuyện đời tư của ai.*

bươi móc *xch.* Bới móc.

bưởi *dt.* Cây lớn, cùng họ với bòng, cam, hoa trắng thơm, trái lớn nhiều múi: *Em đi bán bưởi bán bòng, Bưởi chua bòng chát buồn lòng lắm em (cd.).*

bưởi rưởi *tt.* Rời rạc, không dính nhau: *Bột bưởi rưởi.*

bướm *trgt.* Rách tả tơi: *Rách bướm.*

bướm *dt.* Loài côn trùng, cánh mỏng, đẹp, nhiều màu, có phấn: *Thiếp như hoa đã lìa cành, chàng như con bướm lượn vành mà chơi (K.).*

bướm ong: *dt. tt. nghb.* Chỉ kẻ ăn chơi, tỏ lời tán tỉnh phụ nữ: *Ai đừng tệ bạc ai ơi, không thương sao lại thả lời bướm ong (cd.).*

bươn *đgt.* Vội vàng, lật đật đi: *Nó vừa bươn đi tìm anh.*

bươn bả *đgt. trgt.* Vội vàng: *Ông ấy đang bươn bả theo sát kẻ tình nghi.*

bươn chải *đgt.* Lo kiếm sống một cách vất vả, khó khăn: *Bà già bươn chải kiếm sống nuôi thân.*

bươn tới *đgt.* Chồm tới, nhào tới, cố tiến tới.

bươn theo *đgt.* Theo một cách vội vàng: *Anh ta vừa đi khỏi là hắn đã bươn theo.*

bương *dt.* Một loại tre, thân to, thẳng, ruột rỗng *đgt. tglg.* 1- Hồng, rớt: *Nó lười học, đi thi cũng bương thoi* 2- Sập, hư: *Mái nhà lá buộc không chặt, một cơn gió mạnh là bương.*

bướng *tt.* Cứng đầu, ngang ngạnh, khó bảo: *Nó bướng lắm. phải từ từ dạy dỗ xem sao.*

bướng bỉnh *tt.* Rất bướng.

bướp *trgt.* Rách toí tả, xơ xác: *Cái áo rách bướp.*

bướt *tt.* Xanh nhợt nhạt, xanh mướt: *Mặt xanh bướt.*

bươu *tt.* Sưng u ở đầu, ở trán: *Té bươu đầu, bươu trán.*

bướu *dt.* Cục u lớn ở trên thân động vật: *Bướu cổ; lạc đà hai bướu.*

bứt *đgt.* 1- Ngắt, vặt, dùng tay làm cho đứt lìa như bứt hoa, bứt lá: *Bứt dây sợ động rừng (tng.)* 2- Tách hay rời ra: *Lễo đẻo theo hoài không bứt ra được.*

bứt rứt *tt.* Tỏ vẻ bức tức, trong lòng không yên.

bứt xé *đgt.* Bứt xé ra cho đứt.

bựt *đgt.* Bật. Nảy lên, bung ra: *Bựt dây đàn, bựt dây cao su; bựt máu, bựt đèn hay bật đèn.*

bưu ảnh *dt.* Bưu thiếp in tranh ảnh gửi qua bưu điện.

bưu chính *dt.* Sở bưu điện, Nơi chuyển thư từ, sách báo, bưu thiếp, tiền bạc, bưu kiện.

bưu cục *dt.* Cơ quan hành chính ngành bưu chính thuộc chính phủ: *Bưu cục trung ương phát hành tem thư.*

bưu hoa *dt.* Tem thư, cò: *Nhà bưu hoa là người chơi sưu tầm tem thư.*

bưu kiện *dt.* Gói hàng gửi qua bưu điện.

bưu ký *dt.* Lối gửi thư ngay tại địa chỉ sở bưu điện để người nhận thư đến đó mà lấy: *Muốn gửi theo lối này, phải để ở ngoài phong bì hai chữ “Bưu ký”.*

bưu phí *dt.* Phí tổn về việc gửi thư từ, hàng hóa qua bưu điện.

bưu phiếu *dt.* Giấy ghi số tiền gửi qua bưu điện.

bưu thiếp *dt.* Tấm giấy bằng cỡ phong bì có in phong cảnh hoặc không, dùng để viết thư vắn tắt và gửi không cần bao thư: *Phí tổn về lối gửi bưu thiếp rất nhẹ.*

bửu *dt. xch.* Bảo: *Bửu bối.*